

Operatívny pokyn pre okresné úrady XVII/2 Prehľad činnosti okresného úradu

ODBOR KRÍZOVÉHO RIADENIA

Zabezpečuje výkon štátnej správy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, riadenia štátu v krízových situáciách, hospodárskej mobilizácie, obrany štátu a integrovaného záchranného systému, najmä:

a) na úseku civilnej ochrany obyvateľstva

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

1. vypracúva analýzu možného vzniku mimoriadnej udalosti vo svojom územnom obvode,
2. vypracúva plán ochrany obyvateľstva v súčinnosti s právnickými osobami a fyzickými osobami a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom im ukladá úlohy,
3. riadi a organizuje prípravu na civilnú ochranu,
4. vypracúva a vedie dokumentáciu civilnej ochrany,
5. riadi po odbornej stránke a kontroluje plnenie povinností právnických osôb, fyzických osôb a obcí v civilnej ochrane,
6. v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním organizuje a vykonáva preventívno-výchovnú a propagačnú činnosť v civilnej ochrane,
7. rozhoduje o povinnosti vytvárať jednotky civilnej ochrany a zariadenia civilnej ochrany pre potreby územia,
8. riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti iných orgánov štátnej správy, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí,
9. plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu, ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí, a rozhoduje o povinnosti obcí umiestniť evakuovaných,
10. predkladá návrh skladby, rozsahu a určenia výdavkov na civilnú ochranu z prostriedkov štátneho rozpočtu na schválenie ministerstvu,
11. riadi a kontroluje hospodárenie s materiálom civilnej ochrany, zabezpečuje vybavenie jednotiek civilnej ochrany vytvorených pre potreby územia materiálom civilnej ochrany,
12. odsúhlasuje po vecnej stránke faktúru obce na refundáciu odmeny skladníka materiálu civilnej ochrany pre obyvateľov obce,
13. uplatňuje stavebnotechnické požiadavky na stavby z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,
14. rozhoduje o umiestnení technických prostriedkov informačného systému civilnej ochrany na nehnuteľnostiach právnických osôb a fyzických osôb a na základe ich žiadosti pripravuje podklady na poskytnutie jednorazovej peňažnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva podľa tohto zákona, ktorá zodpovedá rozsahu tohto obmedzenia; jednorazovú peňažnú náhradu možno uplatniť najneskôr do jedného roka po umiestnení technických prostriedkov informačného systému civilnej ochrany na ich nehnuteľnosti,
15. určuje právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom rozsah dokumentácie plánov ochrany zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti okrem podnikateľov, ktorí spracúvajú dokumentáciu podľa osobitného predpisu,

16. analyzuje a vyhodnocuje opatrenia vykonávané na riešenie mimoriadnej udalosti, škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a náklady vynaložené na vykonanie záchranných prác,
17. informuje obyvateľstvo a verejnosť o zdroji ohrozenia v stanovenom rozsahu a zabezpečuje ich zverejnenie a aktualizáciu,
18. je dotknutým orgánom pri prerokúvaní územných plánov obcí a zón, v územnom konaní, stavebnom konaní a kolaudačnom konaní, ak ide o zariadenia civilnej ochrany,
19. zabezpečuje najmenej raz za tri roky precvičenie, prehodnotenie a podľa potreby aj zmenu alebo doplnenie plánu ochrany obyvateľstva zahŕňajúceho možné závažné priemyselné havárie v podniku kategórie B podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 91/2016 Z. z. (ďalej len „zákon č. 128/2015 Z. z.“),
20. riadi informačný systém civilnej ochrany a plní jeho úlohy, vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu vo svojom územnom obvode; ak rozsah mimoriadnej udalosti presahuje územný obvod okresného úradu, neodkladne oznamuje a navrhuje vyhlásenie mimoriadnej situácie okresnému úradu v sídle kraja. O vyhlásení mimoriadnej situácie neodkladne informuje štátne orgány, samosprávny kraj, obce, Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor a Ozbrojené sily Slovenskej republiky,
21. spolupracuje pri obstarávaní územného plánu s jeho obstarávateľmi pri určovaní rozsahu povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany,
22. riadi, koordinuje a kontroluje vykonávanie úloh a opatrení civilnej ochrany,
23. ukladá po vyhlásení mimoriadnej situácie písomným príkazom právnickej osobe, fyzickej osobe – podnikateľovi alebo fyzickej osobe povinnosť poskytnúť vecné plnenie na zvládnutie úloh pri mimoriadnej udalosti,
24. na základe požiadavky obce spolupracuje s obcou pri posúdení rozsahu poškodenia obydľia v súvislosti so žiadosťou o jednorazovú finančnú výpomoc, vypracúva zoznam týchto žiadostí a predkladá ho so svojím stanoviskom ministerstvu,
25. vypracúva zoznam žiadostí na poskytnutie náhrady škody spôsobenej fyzickou osobou pri plnení úloh civilnej ochrany alebo v priamej súvislosti s ňou, ktorý predkladá so svojím stanoviskom ministerstvu,
26. vykonáva štátnu správu a koná pri porušení povinnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa na úseku civilnej ochrany v priestupkovom konaní a v správnom konaní ukladaním pokút; uložené pokuty zadáva do informačného systému,
27. sumarizuje požiadavky obcí na úhradu nákladov vynaložených na vykonanie záchranných prác pri mimoriadnej udalosti a predkladá ich verifikačnej komisii okresného úradu.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. vyjadruje sa k bezpečnostnej správe alebo k jej aktualizácii,
2. vykonáva štátny dozor na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v podnikoch pri zabezpečovaní a plnení úloh civilnej ochrany,
3. poskytuje informácie z vyšetrovania závažných priemyselných havárií,
4. určuje prevádzkovateľovi podniku kategórie B rozsah podkladov do plánu ochrany obyvateľstva,
5. spolupracuje s prevádzkovateľom podniku kategórie B pri vypracúvaní plánu ochrany obyvateľstva v záujme jeho previazanosti s vnútorným havarijným plánom.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

1. spolupracuje (ak je dotknutý havarijným plánovaním) pri vypracúvaní havarijných plánov v rámci svojej pôsobnosti a poskytuje príslušným subjektom potrebné podklady,
2. povinne sa zúčastňuje v rozsahu a spôsobom určeným plánom ochrany obyvateľstva alebo havarijným dopravným poriadkom na precvičovaní a uskutočňovaní ochranných opatrení a v určenom rozsahu aj na likvidácii následkov nehôd alebo havárií jadrových zariadení alebo nehôd alebo havárií pri preprave rádioaktívnych materiálov,
3. poskytuje Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky údaje potrebné na zabezpečenie havarijnej pripravenosti, na prípravu a realizáciu cvičení, hodnotenie nehôd alebo havárií na jadrových zariadeniach a pri preprave rádioaktívnych materiálov a na prognózu ich vývoja.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov

1. vykonáva dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených zákonom,
2. podieľa sa na vypracúvaní plánu kontrolnej činnosti okresného úradu zameranej na dodržiavanie povinností ustanovených zákonom,
3. podieľa sa na kontrolách dodržiavania povinností ustanovených zákonom, ktoré sa uskutočňujú na základe plánu kontrolnej činnosti okresného úradu, na základe vlastnej kontrolnej činnosti, podnetov od odboru živnostenského podnikania, Horskej záchranej služby, Asociácie horských vodcov a občanov a prerokúva priestupky podľa § 13 zákona č. 544/2002 Z. z.,
4. rozhoduje o priestupkoch podľa § 13 zákona č. 544/2002 Z. z. a o uložení pokuty; uložené pokuty zadáva do informačného systému prerokúva priestupky,
5. rozhoduje o iných správnych deliktach podľa § 14 zákona č. 544/2002 Z. z. a o uložení pokuty právnickej osobe a fyzickej osobe podnikateľovi; uložené pokuty zadáva do informačného systému.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov

1. zabezpečuje hlásnu povodňovú službu a varovanie obyvateľstva,
2. organizuje školenia o vykonávaní hlásnej povodňovej služby a varovaní obyvateľstva a odborné školenie o povodňových záchranných prácach pre zamestnancov obcí a ďalších právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov zapojených do výkonu ochrany pred povodňami,
3. spracúva povodňový plán záchranných prác okresu a schvaľuje povodňové plány záchranných prác obcí,
4. vyhodnocuje vykonávanie povodňových záchranných prác obcami a verifikuje obcami vynaložené výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác.

b) na úseku riadenia štátu v krízových situáciách

Podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov

1. plní úlohy sekretariátu bezpečnostnej rady okresu podľa rokovacieho poriadku bezpečnostnej rady okresu schváleného bezpečnostnou radou kraja,
2. plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti bezpečnostnej rady okresu,
3. plní úlohy spojené s vypracovaním podkladových materiálov pre rozhodovaciu a riadiacu činnosť bezpečnostnej rady okresu na zachovanie bezpečnosti územného obvodu a návrhov na predchádzanie krízovým situáciám v územnom obvode v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
4. vypracúva návrh plánu práce bezpečnostnej rady okresu na kalendárny rok a predkladá ho bezpečnostnej rade kraja,
5. podieľa sa na príprave rokovaní bezpečnostnej rady okresu a zabezpečuje vypracovanie zápisu z rokovania bezpečnostnej rady okresu, ako aj uznesení z jej rokovaní a ich intimáciu všetkým členom bezpečnostnej rady okresu a dotknutým subjektom okresu,
6. pripravuje návrhy na vyhodnotenie stavu plnenia uznesení bezpečnostnej rady okresu a bezpečnostnej rady kraja a úloh vyplývajúcich z plánu práce bezpečnostnej rady okresu na kalendárny rok a predkladá správu o ich plnení na rokovanie bezpečnostnej rady okresu,
7. dodržiava zásady ochrany utajovaných skutočností,
8. vypracúva návrhy informácií o činnosti bezpečnostnej rady okresu pre verejnosť, ako i o opatreniach prijatých bezpečnostnou radou okresu na zabezpečenie bezpečnosti obyvateľov okresu,
9. vedie prehľad o plnení úloh, vyplývajúcich z uznesení bezpečnostnej rady kraja, vlády Slovenskej republiky a Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v oblasti bezpečnosti štátu,
10. pripravuje návrh programu rokovania bezpečnostnej rady okresu.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov

1. plní úlohy sekretariátu krízového štábu okresného úradu, podieľa sa na príprave materiálov na ich rokovania a vedie ich dokumentáciu,
2. koordinuje činnosť obcí pri príprave na krízovú situáciu a pri jej riešení a činnosť podnikateľov a právnických osôb pri civilnom núdzovom plánovaní,
3. vykonáva opatrenia na riešenie krízových situácií,
4. plní úlohy ustanovené vládou a v rozsahu určenom vládou aj ústredným krízovým štábom, okresným úradom v sídle kraja pri príprave na riešenie krízových situácií a pri ich riešení,
5. uskutočňuje civilné núdzové plánovanie,
6. kontroluje civilné núdzové plánovanie obcí,
7. spolupracuje s príslušnými orgánmi iných štátov pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení,
8. organizuje odbornú prípravu krízových štábov obcí pri príprave na krízové situácie,
9. plní úlohy civilnej ochrany pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení,

10. rozhoduje o správnych deliktoch podľa § 14 zákona 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov a o uložení pokuty; uložené pokuty zadáva do informačného systému.

c) na úseku obrany štátu

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

1. koordinuje činnosť obcí pri plnení úloh potrebných na obranu štátu,
2. prijíma opatrenia a ukladá úlohy potrebné na obranu štátu obciam, právnickým osobám, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie alebo fyzickým osobám a v spolupráci s odborom obrany štátu okresného úradu v sídle kraja kontroluje plnenie týchto úloh,
3. podieľa sa na nácvikoch plánovaných činností mobilizácie ozbrojených síl a mobilizačných cvičeniach,
4. spolupracuje s odborom obrany štátu okresného úradu v sídle kraja pri vedení evidencie právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb, ktorým môže byť v čase vojny alebo vojnového stavu uložená povinnosť poskytnúť ubytovanie príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „ozbrojené sily“), ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie,
5. spolupracuje s odborom obrany štátu okresného úradu v sídle kraja pri vedení jeho evidencie, určovaní a kontrole vhodnosti a technickej spôsobilosti nehnuteľností a vecných prostriedkov potrebných v čase vojny alebo vojnového stavu,
6. vedie na základe podkladov odboru obrany štátu okresného úradu v sídle kraja a obcí vo svojom územnom obvode evidenciu fyzických osôb, ktorým môže byť v čase vojny alebo vojnového stavu uložená pracovná povinnosť,
7. ukladá na návrh odboru obrany štátu okresného úradu v sídle kraja alebo na návrh obce vo svojom územnom obvode v čase vojny alebo vojnového stavu pracovnú povinnosť fyzickým osobám,
8. rozhoduje o oslobodení fyzickej osoby od pracovnej povinnosti na základe jej písomnej žiadosti alebo na základe písomnej žiadosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie, s ktorou je v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu, alebo v štátnozamestnaneckom vzťahu,
9. ukladá na návrh odboru obrany štátu okresného úradu v sídle kraja v čase vojny alebo vojnového stavu právnickým osobám, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie a fyzickým osobám povinnosť poskytnúť ubytovanie príslušníkom ozbrojených síl, ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie,
10. ukladá na návrh odboru obrany štátu okresného úradu v sídle kraja v čase vojny alebo vojnového stavu právnickým osobám, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie a fyzickým osobám povinnosť poskytnúť vecné prostriedky na plnenie úloh obrany štátu tak, aby nedošlo k ohrozeniu zásobovania základnými potravinami, vodou, energiami, zdravotníckym zabezpečením a k ohrozeniu základnej veterinárnej ochrany územia,
11. ukladá v čase vojny alebo vojnového stavu fyzickej osobe, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, alebo v štátnozamestnaneckom vzťahu, povinnosť
 - 11.1. zotrvať v tomto vzťahu, ak jej zamestnávateľ plní úlohy hospodárskej mobilizácie a fyzické osoby sú určené na plnenie týchto úloh,

- 11.2. vykonávať aj iný ako dohodnutý druh práce alebo na inom mieste, alebo u iného zamestnávateľa,
12. oznamuje obciam právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby, ktorým môže byť v čase vojny alebo vojnového stavu uložená povinnosť poskytnúť vecné prostriedky, povinnosť poskytnúť ubytovanie príslušníkom ozbrojených síl, ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie, alebo pracovná povinnosť,
13. podieľa sa na zabezpečovaní prípravy a rozvoja podpory obrany štátu podľa § 26 zákona,
14. prejednáva podľa § 32 a 33 zákona v prvom stupni správne delikty, ukladá právnickej osobe a fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie pokuty za správne delikty; uložené pokuty zadáva do informačného systému.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. zabezpečuje priestory na vykonanie odvodu podľa požiadavky odboru obrany štátu okresného úradu v sídle kraja a podklady na úhradu nákladov súvisiacich s poskytnutím priestorov a ich prevádzkou,
2. spracováva pre odbor obrany štátu okresného úradu v sídle kraja menný zoznam občanov oslobodených od výkonu mimoriadnej služby a alternatívnej služby, ktorí sú zamestnancami okresného úradu,
3. spracováva pre odbor obrany štátu okresného úradu v sídle kraja údaje (meno a priezvisko) prednostu okresného úradu, primátorov miest, starostov obcí a mestských častí dislokovaných vo svojom územnom obvode, ktorí sú oslobodení od výkonu mimoriadnej služby.

d) na úseku hospodárskej mobilizácie

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov

1. vedie evidenciu určených údajov prostredníctvom špecifického aplikačného programu jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie,
2. rozhoduje o povinnosti obce zriadiť výdajňu odberných oprávnení a vykonáva ich kontrolu,
3. riadi, koordinuje a kontroluje činnosť obcí pri vykonávaní opatrení hospodárskej mobilizácie,
4. rozhoduje o priestupkoch a správnych deliktoch podľa § 31 a § 32 zákona č. 179/2011 Z. z. a o uložení pokuty právnickej osobe, fyzickej osobe podnikateľovi a fyzickej osobe; uložené pokuty zadáva do informačného systému,
5. uplatňuje na okresnom úrade v sídle kraja požiadavky obcí nachádzajúcich sa v územnom obvode okresného úradu na nariadenie vykonávania opatrení hospodárskej mobilizácie,
6. informuje okresný úrad v sídle kraja na jeho žiadosť, ak informácie nie sú dostupné prostredníctvom špecifického aplikačného programu jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie,

7. spracúva a aktualizuje informácie potrebné na vykonávanie opatrení hospodárskej mobilizácie v špecifickom aplikačnom programe jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie a spolupracuje pritom s obcami, Sociálnou poisťovňou, úradmi práce sociálnych vecí a rodiny, ostatnými miestnymi orgánmi štátnej správy a subjektmi hospodárskej mobilizácie vo svojom územnom obvode,
8. v období krízovej situácie dáva podnet okresnému úradu v sídle kraja na nariadenie vykonávania opatrení hospodárskej mobilizácie,
9. po nariadení vykonávania opatrení hospodárskej mobilizácie na území okresu vyžaduje od Sociálnej poisťovne poskytnutie údajov z evidencie poistencov alebo od úradov práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnutie údajov o uchádzačoch o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa profesie na účel možnosti uloženia pracovnej povinnosti,
10. rozhoduje o oslobodení fyzickej osoby od pracovnej povinnosti na základe jej písomnej žiadosti,
11. organizuje distribúciu odberných oprávnení obciam po nariadení mimoriadnych regulačných opatrení,
12. informuje okresný úrad v sídle kraja o skutočnostiach podľa § 16 ods. 3 písm. g) zákona č. 179/2011 Z. z.,
13. na základe požiadavky určeného subjektu zabezpečuje doplnenie ľudských zdrojov a vecných prostriedkov na účel plnenia konkrétneho opatrenia hospodárskej mobilizácie, ktoré vykonáva určený subjekt na základe rozhodnutia alebo príkazu; doplnenie ľudských zdrojov zabezpečuje v spolupráci s obcami.

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 372/2012 Z. z. o štátnych hmotných rezervách a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

1. podieľa sa na tvorbe pohotovostných zásob v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy v súlade s krízovým plánom Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky,
2. uplatňuje požiadavky na poskytnutie pohotovostných zásob na Správu štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky a bezodkladne o tom informuje okresný úrad v sídle kraja; žiadosť okresného úradu na poskytnutie pohotovostných zásob je súhrn požiadaviek obcí v územnom obvode okresného úradu a požiadaviek okresného úradu.

i. na úseku integrovaného záchranného systému

Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) odovzdáva prijaté hlásenie o príznakoch mimoriadneho zhoršenia vôd Slovenskej inšpekcii životného prostredia.

ii. na úseku ochrany utajovaných skutočností

Bezpečnostný zamestnanec plní úlohy v rámci svojej pôsobnosti podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o ochrane utajovaných skutočností.